Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 112 JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 13, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 13-го ЧЕРВНЯ 1997 р. Ч. 112 РІК CIV.

Б. КЛІНТОН І А. ҐОР ПОХВАЛИЛИ Л. КУЧМУ

Київ. — Президент ЗСА Билл Клінтон і віцепрезидент Алберт Ґор похвалили дії Президента України Леоніда Кучми як на міжнародній арені, так і всередені держави, повідомила 10-го червня УНІАР.

„Кроки, здійснювані Президентом Кучмою, є ключовими для безпеки України та її ролі в об'єднаній та демократичній Европі", — сказано в листі Б. Клінтона, якого Л. Кучма отримав разом з листом від А. Ґора. Обидва листи передав 9-го червня амбасадор ЗСА в Україні Вілліям Міллер.

Американські лідери наголошують у своїх посланнях на великій ролі комісії „Кучма-Ґор" у сприянні найважливішим програмам економічних реформ в Україні, у розв'язанні проблем, які заважають надходженню маштабних інвестицій в українську економіку.

Як відомо, Л. Кучма під час своєї травневої візити до ЗСА заспокоїв Конґрес у тому, що Україна вживає заходів щодо поборення корупції і створення сприятливого інвестиційного клімату. Перед тим в західній пресі з'явився ряд публікацій про хабарництво в Україні, яке змушує інвесторів згортати свою діяльність.

Б. Клінтон і А. Ґор відзначили у своїх листах травневі успіхи України у зовнішній політиці, наголосивши на особливому значенні підписання договору з Росією і започаткуванні спеціяльних відносин з НАТО. Україна підписала ще в травні декларацію примирення з Польщею і вирішила на початку червня територіяльні суперечки з Румунією.

Американський Президент вже висловлював задоволення діями Л. Кучми після візити останнього до ЗСА. Б. Клінтон назвав тоді свою зустріч з ним „надзвичайно доброю".

Міністри юстиції шукають шляхів поборення корупції

Прага. — Міністри юстиції країн-членів Ради Европи, серед яких і представник України Сергій Головатий, розпочали 10-го червня свою 21-шу конференцію, на якій розглядають шляхи поборення корупції та організованої злочинности, повідомила УНІАР.

„За час соціялізму наше суспільство зазнало глибокої деморалізації — громадяни за гідність сприймали вміння обійти закон, — сказав президент Чехії Вацлав Гавел, відкриваючи конференцію під назвою „Взаємозв'язок між корупцією та організованою злочинністю". — Тепер же, в умовах демократії, слід впровадити правило, за яким гідністю громадянина має стати дотримання законів".

Нарада, в якій беруть участь 35 міністрів юстиції европейських країн, а також делеґації ЗСА, Канади, Европейської спільноти, Ради Европи, зосередила свою увагу на обговоренні нових методів боротьби з корупцією й організованою злочинністю як на національному рівні, так і на міжнародному. Учасники аналізували проєкти Рамкової европейської конвенції боротьби з корупцією, підписання плянується наприкінці 1997 року, а також проєкт Конвенції з кримінального права, яка може бути підписана на початку наступного року.

Як відомо, цього року західня преса дуже скритикувала Київ за корупцію. Покликаючись на хабарництво, згорнули свою діяльність в Україні кілька великих інвесторів, серед яких американська електронічна компанія „Моторола". Президент України Леонід Кучма пообіцяв вжити заходів щодо покінчення з корупцією.

Підписано меморандум між урядом ЗСА і парляментом України

Київ (УНІАР). — Пресова служба Верховної Ради України повідомила, що 10-го червня підписано меморандум між Урядом ЗСА та Верховною Радою України щодо співробітництва під час підготови законодавчих актів та розвитку українського парляментаризму.

З української сторони документ підписав заступник голови Верховної Ради Віктор Мусіяка, з американської — виконуючий обов'язки директора аґенції ЗСА з міжнародного розвитку Стівен Гедлі. Підписання відбулося в присутності амбасадора ЗСА в Україні Вілляма Ґрін-Міллера.

Меморандум є продовженням попередньої угоди, підписаної два роки тому заступником голови Верховної Ради України Олегом Дьоміним. Вона допомогла Верховній Раді співпрацювати з аґенцією у різноманітних програмах, в рамках яких докладалися зусилля для поліпшення процесу підготови законодавчих актів та інтенсифікації парляментарного розвитку. Співпраця допомогла і в підготові Конституції України, яку було ухвалено 28-го червня 1996 року.

Аґенція ЗСА з питань міжнародного розвитку поширює допомогу Україні, співпрацюючи в рамках програм "Верховенство права", "Правна реформа та верховенство права", "Вільні вибори", спрямовані на зміцнення демократичних та правних установ України.

Російський Патріярх знову відкликав зустріч

Рим. — Згідно з повідомленням офіційних чинників Ватикану в середу, 11-го червня, голова Російської Православної Церкви відкликав свою зустріч з Папою Іваном Павлом II, яка була б першою зустріччю між цими головами обидвох Церков.

Патріярх Алєксей II вже перед тим відкликав заплящовані зустрічі з Папою, тому Ватикан і цю заплянoвану зустріч в Австрії уважав тільки тентативною. Папа з Патріярхом мали зустрітися в суботу, 21-го червня, у манастирі Цистерціянів (латинський чернечий чин, відлім бенедектинів) біля Відня два дні перед початком другого Европейського екуменічного збору.

Російське пресове аґентство „Ітар-Тасс" повідомило, що Святий синод Російської Православної Церкви за причину відкликання цієї зустрічі подав „недостатні підготування", без будь-яких пояснень.

Ватикан сподівався, що ця зустріч між Папою і Алєксєєм буде першим кроком до здійснення бажаних історичних відвідин Москви, Іваном Павлом II , але на думку аналітиків саме задля таких можливих міркувань така зустріч між головами цих двох Церков не була тепер відповідною для єрархії Російської Православної Церкви.

З Ватикану коментарів на тему відклику плянованої зустрічі між Папою Іваном Павлом II і Патріярхом Алєксєєм покищо не було.

Ухвалено закон України про пенсійне забезпечення

Київ (УНІАР). — На сесії Верховної Ради України внесено зміни до закону про пенсійне забезпечення.

На пропозицію депутата Леоніда Анісімова, статтю 19 частину 3 викладено в такій редакції:

"Мінімальний розмір пенсії за віком встановлюється у розмірі мінімального споживчого бюджету. В умовах кризового стану економіки та спаду виробництва мінімальний розмір пенсії за віком встановлюється у розмірі не нижче межі малозабезпечености".

Статтю 19 також доповнено новою частиною число 4: "Мінімальний розмір пенсії за віком підвищується відповідно до збільшення величини вартости мінімального споживчого бюджету чи межі малозабезпечености". У зв'язку з цим частини 4, 5, 6 вважати відповідно частинами 5, 6, 7.

Частину 2 статті 64 та статтю 85 виключено.

У прикінцевих положеннях сказано, що величина вартости межі малозабезпечености з 1-го січня 1997 року становить 70.9 гривні.

Кабінетові Міністрів доручено обрахувати і внести на затвердження Верховної Ради величину прожиткового мінімуму, як цього вимагає стаття 46 Конституції України, та найближчим часом внести на розгляд парляменту проєкт закону про величину прожиткового мінімуму.

За ці зміни до закону проголосувало 225 депутатів, проти — 7, утрималося — 12.

Кабінет Міністрів України 10-го червня оприлюднив заяву, у якій наголошено, що Верховна Рада розглядала цей закон без фінансово-еконо-

(Закінчення на стор. 3)

Вписи на УВУ продовжуються

Мюнхен, Німеччина (УВУ). — Головний секретаріят Українського Вільного Університету повідомляє, що продовжуються вписи на літній семестр 1997 року.

Виклади Педагогічного інституту — Серія „А" — триватимуть від 7-го липня до 1-го серпня, а виклади на обох факультетах проходитимуть від 14-го липня до 22-го серпня.

Теми викладів висвітлюють не лише традиційні українiстичні проблеми, але й сучасну українську проблематику в світлі найновіших західньо-европейських і американських дослідів.

На Філософічному факультеті проходитимуть такі виклади: Українська давня література XI—XV ст. (Цимбалістий); Український парнасизм та шляхи його розвитку (Качуровський); Клясики української літератури й українська діяспора: 1945—91 (Л. Рудницький); Українська література і західній літературний світ (Штогрин); Джерелознавство історії України (Лабунька); Історія української Козаччини (Сисин); Епархія Галич-Львів: 1806–1946 (Злепко); Вибрані питання з історії України 1900–91 (Косик): Вибрані питання з історії культури (Степовик); Українське народознавство (Мушинка).

Факультет права і суспільно-економічних наук запроєктував виклади на наступні теми: Вибрані правні питання України (Футей); Адміністративне право (Соколюк); Фактор сили в міжнародних відносинах (Камінський); Україна і світове суспільство (Гаврилишин); Вибрані питання німецької дійсности — українська перспектива (Хоружий); „Боротьба культур" Гантінгтона та місце України (Шафовал); Основи макроекономічної політики й стратегії (Бей); Економічні системи і вихід з соціяльно-економічної кризи (Кушпета); Податкові системи (Франкевич); Економічна політика в умовах соціяльного ринкового ладу (Полулях); Основи економетрії й її застосування в суспільно економічних науках (Єлейко); Значення і завдання міста (Дражньовський).

Цього року викладатимуть члени професорської колеґії з дев'яти держав: Україна, Німеччина, Швайцарія, Голляндія, Великобританія, Франція, Словаччина, Канада і ЗСА. Досі зголошені студенти проживають в одинадцяти країнах: Україна, Литва, Словаччина, Німеччина, Великобританія, Австрія, Польща, Швайцарія, Російська Федерація, ЗСА й Канада.

За ближчими інформаціями слід звертатися до Головного секретаріяту УВУ: Ukrainische Freie Universitaet, Pienzenauer Str.15, 81679 Muenchen, Deutchland; tel.: (4989) 980372/986928, fax (4989)9810163.

В Україні
(З інформацій УНІАР)

КУН ВИСТУПАЄ ПРОТИ ПОЛІТИЧНОЇ СПІВПРАЦІ З РОСІЄЮ

КИЇВ. — Конгрес Українських Націоналістів оприлюднив заяву, у якій називає українсько-російський договір щодо Чорноморської фльоти "глибоко помилковим" і невигідним. На думку авторів заяви, Україна не потребує політичної співпраці з Росією, оскільки різновекторність української і російської зовнішньої політики вже засвідчено на найвищому державному рівні, а великодержавні амбіції Росії унеможливлюють рівноправну співпрацю. КУН закликає Верховну Раду України не ратифікувати договір щодо фльоти, оскільки 20 років — це великий термін, що є фактичним усуненням українських Військово-морських сил зі стратегічних севастопільських баз, а зафіксована ціна за винайм не відповідає реальній ціні. Тому КУН вимагає: оприлюднення всіх угод, підписаних з Росією; негайного звіту Президента та прем'єр-міністра в парляменті та проведення окремого засідання з цього питання; передачі підписаних угод на вивчення в Конституційному суді; вжиття усіх засобів для невтралізації неґативних наслідків підписаних документів для України.

ДЕПУТАТАМ ЗАБОРОНИЛИ РАДІОВИСТУП

КИЇВ . — Група народних депутатів України оголосила голодівку протесту проти того, що 3-го червня за вказівкою міністра інформації Зіновія Кулика їм не дозволили радіовиступ. Депутат від фракції Руху, заступник голови Комітету закордонних справ Іван Заєць, заступник голови групи "Реформи" Юрій Оробець, член Комітету економічної політики Іван Симоненко хотіли висловити неґативне ставлення до підписаних у Києві 28-31-го травня українсько-російських договорів і угод, зокрема щодо розподілу Чорноморської фльоти і здачі у винайм кількох севастопільських бухт. Голова Верховної Ради України Олександер Мороз оцінив цей випадок як приклад цензури, що є порушенням Конституції. Голова парляменту доручив своєму заступникові Вікторові Мусіяці негайно провести переговори з З.Куликом і розтлумачити йому закони. Наступного дня З.Кулик сказав, що радіовиступ депутатів не відбувся тому, що парлямент за нього не платить. Ю. Оробець вважає, що причина заборони виступу інша:"корумпована влада хоче встановити тоталітарну цензуру з метою встановлення диктатури корумпованого маразму".

СВІТОВИЙ БАНК ПІДТРИМУЄ ЗАПУСК УКРАЇНСЬКИХ САТЕЛІТІВ

КИЇВ. — Рада директорів Світового банку у травні затвердила ґарантії на суму 100 млн.дол. для підтримки проєкту запуску комерційних сателітів. Заступник голови представництва Світового банку в Україні сказав, що цей проєкт дасть змогу організувати до 30,000 нових робочих місць у структурах компанії "Енерґія" та "Південне". Його попередні експертні оцінки називають суму у два блн.дол. — настільки збільшиться вартість експорту з Росії та України. Ґарантія Світового банку підтримує і забезпечує комерційні банки тільки від політичного риску. Проєкт діятиме протягом 10 років і вартість ґарантії не перевищуватиме двох відсотків. Генеральний директор Національного космічного аґентства України Олександер Негода висловив задоволення, оскільки "такі можливості нам ніхто не міг би дати". Проєкт проходить законодавчу експертизу у відповідних міністерствах, а тоді має пройти ратифікацію у Верховній Раді України.

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ ДОГОВІР ПРИПИНИВ ЕКОНОМІЧНУ ВІЙНУ

КИЇВ. — На пресовій конференції в Міністерстві Закордонних Справ України перший заступник міністра Антон Бутейко повідомив, що президент ЗСА Билл Клінтон надіслав Президентові України Леонідові Кучмі привітання з підписанням українсько-румунського договору. Цей документ, на думку Б. Клінтона, робить значний внесок у розбудову неподільної Европи, заснованої на спільних цінностях демократії. А.Бутейко розповів про важливість підписаного договору й висловив надію, що Верховна Рада його ратифікує. А присутній на пресовій конференції начальник управління країн СНД Станіслав Лазебник основну увагу приділив українсько-російському широкомаштабному договорові, підписаному 31-го травня. За словами С. Лазебника, цей договір припинив економічну війну, яка спричинила величезні втрати для обидвох держав. Адже із 170 українсько-російських договорів, угод та протоколів діяло лише трохи більше половини.

А. Лукашенко оплакував смерть Совєтського Союзу

Мінськ. — Президент Білорусі Алєксандр Лукашенко назвав 10-го червня розвал Совєтського Союзу „трагедією" і проголосив, що його життєвим призначенням є зібрати до купи уламки колишньої імперії, повідомило аґентство Ройтерс.

А. Лукашенко оплакував колишній СССР, виступаючи перед парляментом, який ратифікував союзний договір з Росією. Договір, який того самого дня схвалено й у верхній палаті російської Думи, зміцнює значно зв'язки між двома країнами, однак не є повним возз'єднанням.

Говорячи пристрасно й емоційно про свою „головну ціль життя", А. Лукашенко висловив жаль, що підписання вироку СССР сталося на території Білорусі. Як відомо, Росія, Україна і Білорусь підписали в грудні 1991 року в Біловезькій Пущі домовлення про створення СНД, в якому проголосили Совєтський Союз покійником.

„Для мене особисто це є і завжди залишиться трагедією", — сказав білоруський президент, відвертий прихильник повернення до совєтських часів.

Союзний договір між Росією і Білоруссю, який передбачає тісніші економічні, політичні і військові зв'язки, знаходить підтримку в населення обох країн. В Росії його критикують тільки ліберали, застерігаючи уряд не йти на зближення з авторитарним А. Лукашенком, який придушив в Білорусі свободу слова і сконцентрував у своїх руках майже всю владу. В Білорусі протести висловлюють малочисельні національно-демократичні сили, які розуміють, що договір загрожує незалежності.

Під час розглядання в парляменті союзного договору А. Лукашенко накинувся на російських критиків угоди, заявивши, що „наш союз має ворогів, які сьогодні блькують виконання домовлень". Він також сказав, що новий союз відкритий для будь-якої країни, однак жодна з інших колишніх совєтських республік не виявила бажання у нього вступати.

М. Ґулеґіна співатиме з Мет оперою у Центральному парку

Ню Йорк (Т. Т–Ю). — По захопленні, яке нещодавно викликала співачка Марія Ґулеґіна в телевізійній передачі з Метрополітальної опери в представленні „Андреа Шеніє", виступить вона двічі в одноактовій опері П. Маскані „Кавалєрія Рустікана" („Сільська честь") в ролі дівчини Сантуцци, з ансамблем Мет опери. Місце вистави: Центральний парк в Ню Йорку, у середу 18-го і у п'ятницю, 20-го червня, о год. 8-ій вечора. По цій опері йтиме опера „Паяци", в якій М. Ґулеґіна не виступає. Вступ на виставі вільний. Хто раніше прибуде, займе вигідніше місце.

ПІСЛЯ КІЛЬКАЛІТНЬОЇ БЕЗВИХІДНОСТИ у вівторок, 10-го червня, Уряд президента Билла Клінтона та провідники Сенату узгіднили можливий плян, яким ЗСА могтимуть заплатити свою 819 млн. дол. залеглість до Організації Об'єднаних Націй. Одначе цей плян узалежнюється від справжніх змін в ООН, а зокрема у зменшенні персоналу, коштовного бюрократизму тощо, які вказували б на зменшення видатків цієї міжнародної організації.

У СВІТІ

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК СПРАВА ГРОШЕЙ здепонованих у швайцарських банках особами, котрі загинули з рук нацистів, стала одним із питань у розгляді співпраці невтральної Швайцарії з нацистами, створено окрему комісію під керівництвом Пола Волкера, колишнього голови Федеральної радивалютних резерв, щоб остаточно переглянути цю справу. Раптом напередодні початку перевірки комісією швайцарські банки без зайвого розголосу повідомили, що недавно віднайшли велику кількість конт, які на їхню думку можуть належати жертвам нацистського голокосту. Після довгих приготувань і перешкод, згадана комісія почне перевіряти конта у швайцарських банках, які відкрито між 1933 і 1945 роками, щоб з'ясувати кому ці гроші належать.

ХОРВАТІЯ У ВІВТОРОК, 10-ГО ЧЕРВНЯ, завдяки американській підтримці отримала позичку в сумі 13 млн. дол., від Міжнародної фінансової корпорації, філії Світового банку. ЗСА зазначили, що хорватський президент Франьо Туджман проголосив кілька позитивних речей, а під час перебування в Хорватії Меделин Олбрайт намагався показати, що його країна виконує підписані в Дейтоні угоди. Відкрито міст, який лучить Хорватію з Боснією, що тепер є під зарядом сербів, а також ув'язнив тих хорватів, які атакували сербських втікачів, які поверталися до своїх домівок у Хорватії. Згадана позичка призначена на модернізацію та урухомлення фабрики цементу в Коромачно, Хорватія.

В АМЕРИЦІ

КРАЙОВА РАДА ТРАНСПОРТАЦІЙНОЇ безпеки у вівторок, 10-го червня, звернулася до всіх 50-ох стейтів, щоб визнали незаконним для дітей нижче 13-ти років сидіти під час їзди на передніх сидженнях в автах. Це одна із кількох рекомендацій, метою котрих є охоронити дітей від смертних автомобільних випадків і не тільки при зударі авт, але також і від надувних подушок, які при зударі з великою швидкістю наповняються повітрям і в останньому 10-річчі були причиною смерти 40 дітей. Крім того, Крайова рада транспортаційної безпеки хоче звернути увагу громадськости на те, що в автомобільних випадках гине багато більше людей, як у летунських чи поїздових катастрофах і цьому питанню вони уважають потрібно присвятити більше уваги.

У ВІВТОРОК, 10-ГО ЧЕРВНЯ, ЗСА повідомили, що плянують продати Південній Кореї 1,065 ручних протилетунських ракет типу „Стінґер" і 213 ракетних катапульт на суму 307 млн. дол. Пентаґон вияснив Конґресові, що згаданих ракет Південна Корея потребує для оборони перед можливим нападом зі сторони Північної Кореї. Ракети типу „Стінґера" може з катапульта вміщеного на рамені випускати один вояк і вони наздоганяють і нищать свою ціль. Це вперше ЗСА продають Південній Кореї цього типу ракети, котрі допоможуть південнокорейській армії бути спроможними оборонятися від можливого несподіваного летунського нападу, а також збільшить їхню внутрішню військову готовість і зблизить їх до обладнання американських вояків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Непростима апатія

Цікаво, чи багато українських мешканців Ню Йорку свідомі того, що вже три роки існує програма документальної спадщини, що має працювати над збереженням життєвої спадщини українсько-американської громади в Ню Йорку та околиці. Ця програма під назвою „Метро" має за завдання саме опрацьовувати документи та архіви, які подавали б точні інформації про ролю українців впродовж останнього сторіччя, а то й раніше, від початків поселення українців у ЗСА.

Про цю програму писали ми у нашому щоденнику в 1994 році, заохочуючи зацікавлених осіб допомогти у її переведенні в життя. Минули від того майже повні три роки і, як довідуємося тепер, досі ніхто із української громади цією програмою не зацікавився і досі „Метро" не має українського співробітника.

Якось не можна знайти в нашій громаді Ню Йорку зрозуміння для завдань цієї програми, яка має розпізнавати та зберігати історичні документи, світлини, перекази та інші культурні надбання нашої етнічної групи, як це робить із іншими. До цього треба знати, що саме українська етнічна група була окремо вибрана для цієї програми, що успішно проходить серед інших етнічних груп. Але ці інші в тому зацікавлені, щоб про них залишилася добра і повна документація, про їхнє життя, організації та діяльність, і щоб могли з тих удокументованих інформацій користуватися в майбутньому студенти, учені та інші зацікавлені вкладом етнічних груп у життя Америки.

В розмові з керівником цієї програми „Метро" довідуємося, що намагання знайти одну-однісіньку особу для допомоги у дослідах над українцями, але особу із знанням цієї громади, як також із знанням української мови, досі не вдалися, не зважаючи на всі пошуки, заклики та зусилля. Як пояснити цю дивну нашу настанову до такої важливої справи? Чи справді немає нікого із членів нашого громадського організованого життя, хто був би зацікавлений помічю у тому важливому ділі?

Уявімо собі на хвилину Ню Йорк через сто років — у 2097 році. До нього приїхали молоді історики, що студіюють вплив культури етнічних груп цього міста на його характер, чи на його розвиток. Находять вони матеріяли про арабів, корейців, китайців, жидів, японців, пуерторіканців чи імігрантів із Східньої Европи — і, не зважаючи на всі зусилля, не знаходять нічого про українців.

Аж жах збирає сьогодні про це подумати. А так воно може бути, коли тепер не подбаємо про майбутнє.

Правда, ми маємо тепер оправдання, що ціла наша увага, усі зусилля звернені на молоду українську державу, яка потребує нашої грошової та моральної допомоги. Це завдання виконуємо від шести років взірцево!

Але поруч із цим є конечна наша активна моральна допомога нам самим, тобто поселенцям у ЗСА, з яких львина частина тут живе і тут помре, а лише одиниці повернуться на справжню батьківщину. І тому, в ім'я наших дітей та внуків, ми мусимо залишити тривалий слід, що ми тут жили, діяли, організувалися, будували церкви, школи, і були такою інтеґральною частиною столиці світу, як усі інші етнічні групи, що поселилися в Ню Йорку. Якщо ми цього не зробимо, не буде і сліду нашого вкладу і нашої ролі у житті Ню Йорку.

Чи не треба, отже, бити тепер на сполох та ставити собі питання: „Як не ми — тоді хто"?

А тим часом організатори програми „Метро" тратять терпець і заповідають, що коли далі не буде зацікавлення цією справою зі сторони українців, тоді вони кинуть думати про українців та візьмуть під увагу інші етнічні, ще недосліджені, групи.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Анатоль Камінський

ПАРТІЯМ Є ПРО ЩО ПОМІРКУВАТИ

Нещодавно появився в Києві Інформаційний бюлетень ч. 4 за лютий 1997 року Центру „Соціяльний моніторінґ" Українського науково-дослідного інституту проблем молоді, присвячений опитові громадської думки населення України. А ще точніше, опитові про його ставлення до політики, політичних і громадських об'єднань, різних суспільних установ, зовнішньо-політичних орієнтацій, політичних і державних діячів і т. п. „Моніторінґ" заслуговує на просторіший аналітичний трактат, однак, обмежимося тут лише до з'ясування деяких аспектів самих тільки політичних партій і об'єднань, як вони представлені у вислідах, поданих центром.

Справа довір'я

Згідно з даним центру, всього опитано 3,080 осіб у різних реґіонах України і висліди подано у відсотках.

Почнемо із визначення довір'я опитаних до політичних партій і об'єднань та скористаємо з таблиці, в якій наведено показники довір'я теж до інших соціяльних установ. Це дає водночас змогу встановити рівень довір'я населення до партій у співвідношенні до інших суспільних формацій і чинників, а зокрема до засобів масової інформації (ЗМІ), збройних сил, правосуддя, органів, місцевої влади, міліції і т. д., як теж до Президента, прем'єр-міністра і голови Верховної Ради.

Рівень довір'я населення до різних соціяльних установ (відс.)

	Повністю довіряю	Більше довіряю, ніж ні	Скоріше не довіряю	Повністю не довіряю	Важко відповісти
Засоби масової інформації	8	41	27	14	10
Збройні сили	15	37	21	11	16
Правосиддя	5	25	33	23	14
Міліція	5	18	37	28	12
Політичні партії та об'єднання	3	9	33	30	25
Релігійні організації	13	26	19	16	26
Профспілки	4	18	28	24	26
Місцеві органи влади	5	19	33	28	15
Голова обладерж-адміністрації (**)	3	18	28	24	27
Прем'єр-міністер України Л. Лазаренко	4	21	22	22	31
Голова Верховної Ради України О. Мороз	5	19	24	25	27
Президент України Л. Кучма	7	25	22	25	21

(**) Для міста Київ — це запитання про голову Київської міської адміністрації.
Для АР Крим — про голову уряду АР Крим.

Для виразности вилучимо окремо дані про політичні партії і об'єднання, згідно з якими „повністю довіряю" — відповіли 3 відсотки, „більше довіряю, ніж ні" — 9 відс., „скоріше не довіряю" — 33 відс., „повністю не довіряю" — 30 відс., „важко відповісти" — 25 відс. Звернім увагу, що в рубриці тих, які „повністю не довіряють", політичні партії осягнули найвищий відсоток — 30, а в рубриці „більше довіряю, ніж ні" найнижчий, бо тільки 9. У рубриці „повністю довіряю" партії мають найнижчий показник — 3, при чому мало потіхи з того, що на такому самому рівні опинилися ще тільки голови обласних державних адміністрацій. Щодо останніх, то це не дивниця, що при сучасному кризовому суспільно-економічному становищі на них у першу чергу, як кажуть, вішають собак.

Подібно у рубриці „скоріше не довіряю" — політичні партії і об'єдняння мають високий показник — 33 відс., так само як місцеві органи влади і правосуддя. Лише міліція „перегнала" в цій рубриці — „скоріше не довіряю" і політичні партії, і місцеві органи влади, „осягнувши" показник 37 відс., до речі — найвищий у цій рубриці взагалі відносно всіх інших установ. Є це, мабуть, передовсім відлунням того, що якраз з міліцією, на спілку з правосуддям і місцевими органами влади, опитувані ідентифікували прикре явище широкомаштабної корупції, що її вони відчули на місцях. Це підтверджується також рубрикою „повністю не довіряю", в якій міліція і органи місцевої влади набрали по-рівному — 28 відс., а правосуддя — 23 відсотки.

З наведених даних виходить однак однозначно, що з усіх соціяльних установ політичні партії і об'єднання підсумково втішаються найменшим довір'ям в опитуваних. Висновок, чи радше висновки з цього є теж недвозначні. М'яко кажучи, вони не потішаючі і тривожні, щоб не сказати лиховісні. Передовсім ці дані є не лише віддзеркаленням слабости партій, а й водночас виразником рівня політичної культури опитуваних, для більшости яких демократичний процес є просто незрозумілим, сприймається апатично, незаанґажовано і невластиво.

Вихід з кризи

Підтвердженням цього є дані з іншої таблиці „Моніторінґу" про розподіл відповідей на запитання, „з якими політичними партіями і бльоками ви пов'язуєте свої надії на вихід України з кризи?". Тут також підсумкові дані для політичних партій мало потішаючі, щоб не сказати невідрадні. Так 69 відс. відповіли, що вони не пов'язують вихід з кризи ні з якою із політичних партій, і це стосується всіх партій. Рівнож у випадках пов'язування надій на вихід з кризи з тією чи іншою партією, всі партії набрали відносно небагато точок, і якщо, наприклад, ДемПУ мала 8 відс., Народний Рух України (В. Чорновола) — 6 відс., Народно-Демократична Партія — 5 відс., то Комуністична партія України одержала також лише 7 відс., Селянська Партія, яка йде з комуністами — 4 відс. Соціялістична Партія (О. Мороз) — 4 відс. і т. д. До речі, це вказувало б на те, що при належній консолідації і координації спільних зусиль, національно-демократичні бльоки мають всі шанси не допустити до перемоги лівих проросійських сил в майбутніх виборах.

На питання, „чи цікавитесь проблемами політичного життя?", 29 відс. відповіли „намагаюся постійно бути в курсі політичних подій"; 42 відс. „цікавлюся тільки тоді, коли політичні процеси можуть впливати на моє життя"; один відсотки відповів, „що не тільки цікавлюся, але й беру активну участь у політичному житті", а 28 відс. заявили „зовсім не цікавлюся". Не є це, очевидно, найсвітліші показники, але ми були б несправедливі, якщо б не вказали на те, що такі ж, чи подібні показники щодо ставлення суспільности до політики і політичного життя маємо теж в інших народів, також у таких, які живуть більш-менш у нормальних демократичних умовинах. Вказуємо, власне, на це як на позитивний матеріял, який відкриває перспективні можливості для розгорнення партійної діяльности в суспільстві вже сьогодні і на мабутнє. Якщо ж йдеться, однак, про нинішній стан, то в тому відношенні у нас якраз існує ще різка асиметрія між загальним заінтересуванням політичним життям і визнанням та призначенням активної функціональної ролі саме політичних партій у цілісному політичному процесі. Іншими словами, в Україні за партіями не визнається аж ніяк тієї ролі і тієї позиції, що їх вони сповняють у суспільно-державному процесі і які їм належаться в нормальних обставинах.

Все це доказує і показує, що „українська демократія" ще не працює, вона шкутильгає і не справляється з складними суспільно-економічними і політичними проблемами, які стоять перед нею. В немалій мірі таке діється якраз і через те, що, як подав „Моніторінґ", „частина населення, яка не орієнтується або слабо орієнтується у політиці, залишається незмінною — 55 відсотків". І далі: „Суттєво не змінилась також структура політичних орієнтацій нашої частини респондентів. Найбільше число прихильників мають центристські напрямки", що треба, очевидно, вважати позитивним.

Висновки

Висновки з цього повинні бути ясні. Поперше: партії мусять посилити свою політично-організаційну і пропаґандивну діяльність. В тому пляні вони не можуть обмежуватись до загально-програмових стверджень, комунікатів і деклярацій, але мусять дати конкретні розв'язки в таких пекучих справах, як, наприклад, невиплата заробітних платень і пенсій, соціяльна незахищеність громадян, податкова політика, оборона вітчизняного виробника, банкрутство промислових підприємств, розвал науки і т. д., і т. п. При тому вони мусять ясно і конкретно сказати не лише *що* треба робити, а й *як*, якими механізмами, засобами і заходами вони це хочуть робити.

Подруге: найвища пора прийняти відповідний закон про партії, який сприяв би їхньому розвиткові і забезпечив би властиву їм ролю у цілому процесі державного будівництва. Нагадаємо, що у своїй доповіді на урочистих зборах, присвячених Дню Незалеж-

(Закінчення на стор. 3)

Оксана Лиховид

Рідна пісня, що єднає серця

I

В неділю, 11-го травня, відбулося весняне музичне свято української громади Ню Йорку і околиць — концерт пісні й танцю в Лінкольн-Центрі, де перед численними шанувальниками української культури виступили провідні мистецькі колективи — хор „Думка" (дириґент маестро Василь Гречинський) і танцювальний ансамбль „Сизокрилі" (балетмайстер — Рома Прийма-Богачевська). Як музиколог, говоритиму тільки про виступи хору.

Хор „Думка" — широко відома в діяспорі і в Україні, бо, як тільки над рідною землею зійшло сонце незалежности, „Думка" вступила членом до Української Музичної Спілки, головою якої є всесвітньо відомий дириґент Анатолій Авдієвський.

За багаторічну плідну творчу діяльність і вірність багатим професійним традиціям українського хорового співу хор „Думка" з Ню Йорку був нагороджений у 1995 році в Україні премією імени клясика української музики Миколи Лисенка.

За півстолітню історію свого творчого зростання „Думка" досягла високого мистецького рівня в інтерпретації української народної пісні, клясичного хорового репертуару, відроджених перлин духової української музики. В цьому — велика заслуга маестра В. Гречинського, всіх славних попередніх дириґентів і всіх членів хору, які попри всі проблеми й труднощі напруженого щоденного буття, щотижня, а інколи й частіше, з'їжджаються не лише з усього Ню Йорку, а й із сусіднього стейту Ню Джерзі на проби. Їх кличе до себе сердечна й мудра музика, щира, глибока і часто-густо героїчна рідна пісня, що єднає серця і учасників хору і слухачів.

Така самовіддана посвята рідній пісні, хоровій культурі, глибоке усвідомлення Шевченківського, що „наша дума, наша пісня не вмре, не загине", наполеглива праця над зростанням майстерности виконання заслуговують вдячности і шани від всієї української громади, бо хор „Думка" вже півстоліття є лідером духового росту в житті української діяспори.

Сьогодні кожен учасник хору підтвердить, що зростання професійного рівня, виконавської майстерности, інтонаційна чистота співу і досконала гармонійна злагодженість голосів у багатоголосій звуковій партитурі — це отже заслуга дириґента маестра Василя Гречинського, який керує „Думкою" впродовж п'яти років і своєю молодою енерґією, невтомною працею, вмінням об'єднати і надхнути колектив творчою ідеєю заслужив авторитет і пошану.

Життєпис молодого дириґента хронологічно невеликий (йому 34 роки), але насичений важливими подіями і фактами, які формували його мистецьку дорогу.

Як той гірський струмок у Карпатах знаходить шлях до річки, а відтак і до моря, так і музичний талант малого Василька, що родом з села Жулин на Стрийщині, знайшов свою стежку до мистецтва. Запам'ятались йому спогади матері: як несли новонародженого додому, то у церкві хор співав коляди (а народився ж він саме на Різдво). Може, у цьому факті мати бачила особливий перст Господній, що накреслив долю майбутнього музики. Бо через кільканадцять років маестро Василь Гречинський закінчив з відзнакою Львівську Музичну школу (училище) ім. Ф. Колесси, а згодом — хоровий факультет Львівської консерваторії.

Закінчення буде

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА
Д-р Юліян Мовчан

З медичних новин в Україні і світі

Чому шумить у голові?

На це питання невропатолог і доцент катедри Національного медичного університету в Києві д-р Петро Уніч у газеті „Ваше здоров'я" (число за 1-ше березня ц. р.) дає таку відповідь:

— Шум спричинює енцефалопатія, — сказав він. — Це такий хворобливий стан мозку, при якому виникає багато ураження дистрофічного характеру, які спричинені різними хворобами або патологічними змінами організму; травми голови, порушення обміну речовин та мозкового кровообігу.

Розрізняють три стадії цієї хвороби — початкову, коли хворі стають неуважними, забудькуватими і коли знижується працездатність (з причини болів голови) та настає запаморочення. При другій стадії недуги ці прояви наростають. Може змінитися характер і поведінка людини, погіршується сон, спостерігається порушення довільних рухів, слуху, погіршується координація рухів. А третя стадія недуги характерна ураженням усіх частин головного мозку — включно до значних інтелектуальних розладів та недоумства.

Як лікувати енцефалопатію? На це д-р Петро Уніч дає таку відповідь: треба застосовувати лікування кровоносних судин, знижувати високий тиск крови, лікувати атеросклерозу та недостатність мозкового кровопостачання. Велике значення для запобігання енцефалопатії відіграє дотримання режиму праці та відпочинку, своєчасний і достатньої тривалости сон та збалянсовене харчування.

Який народ швидкомовний?

Як довідуємося з тієї самої газети, філологи та психолінґвісти, які вивчають мовні особливості різних народів, встановили, що найшвидше в світі розмовляють французи: 350 слів на хвилину. За ними йдуть японці — 310. Англійці, які також вважаються балакучими, займають третє місце — 220, а вже потім йдуть урівноважені німці — 210 слів на хвилину. Полінезійці — наймовчазніші, бо за хвилину вони вимовляють лише 50 слів (правда, слова їх досить довгі).

Якщо хочете бути здоровим...

На це питання, на підставі інтерв'ю із фахівцями охорони здоров'я, кореспондентка газети „Ваше здоров'я" Мирослава Щерба, в числі за 15-те березня ц.р., подає такі поради:

— Раз на рік слід перевіряти кров на вміст холестеролю.

— Відмовитись від споживання жирного (товстого) тваринного м'яса.

— Уникати споживання шкірок птиці, риби, свинячого сала, бо в них відкладаються токсини та холестеринні компоненти.

— Замість тваринних товщів, слід уживати олію, насичену природними жирними кислотами, рослинну їжу, а також продукти, які посилюють функції печінки: горіхи (особливо волоські), соняшникове насіння, квасолю, боби, сою, миґдаль, цитрини, виноград, овес.

— Обмежити вживання масла: здоровим людям — до 30-40 грамів на день, хворим на серцевосудинні, онкологічні захворювання або на недуги печінки — до 15-20 грамів.

Особливої уваги потребують діти. Чому? А тому, що їхні звички дуже залежать від виховання в родині і від родинних традиції у харчуванні, бо краще вчасно привчити дитину до раціональної їжі, ніж потім лікувати їх від товстої (жирної).

Чому тютюн шкідливий для здоров'я?

Якщо йдеться про шкідливість для здоров'я людини тютюну, то про це вже так багато писалося і пишеться при різних нагодах, або й без них, що правдивість такого висновку ледве чи в кого може викликати сумнів. Натомість, напевно не всім відомо, що саме і як саме тютюн вкорочує життя людини?

На це питання читаємо відповідь у названій газеті в числі за 22-ге березня ц.р.

В статті — „Здоров'я з димом" автор пише, що дослідженнями встановлено, що висока температура згорання цигарок — від 835° до 900° С (Цельзія) призводить до утворення тисячі різних газових компонентів і мікрочастинок. Тютюновий дим містить понад 300 шкідливих для здоров'я речовин — нікотин, синільна кислота, сірководень, радіоактивний польоній, вуглекислота та інші. Найшкідливіший з них є нікотин. Досить 59 міліграмів його, щоб людина померла. Під впливом нікотину, різко зменшується вміст вітаміни С, відбуваються тривалі спазми (звуження) кровоносних судин. Після куріння судини залишаються звуженими впродовж десятків хвилин, що викликає порушення кровопостачання різних органів і організму вцілому.

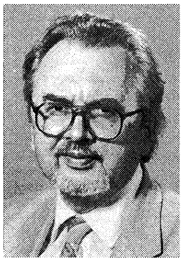
Зокрема, нікотин сприяє звуженню вінцевих судин, які живлять серцевий м'яз, що спричиняє омертвіння серцевого м'яза. Також прискорюється розвиток склерози судин, порушується мозковий кровообіг з можливою появою крововиливів у мозок, що може довести до інвалідности. Тютюновий дим подразнює слизову оболонку трахеї, бронхів. Учені підрахували, що в курців приблизно у 20 і більше разів частіше розвивається рак легень, ніж у тих, що не курять. Чому? Бо в тютюновому димі є так звані раконосні речовини — бегзопірен та радіоактивний польоній, які викликають рак.

Порівняно з людьми, які не курять, любителі тютюну в 13 разів частіше хворіють на стенокардію, або, як у нас популярно називають, — на „грудну жабу" — сильні серцеві болі, які спричинюються звуженням кровоносних судин серця. Смертність серед тих, хто викурює на добу 20 і більше цигарок, приблизно в 15 разів перевищує смертність серед тих, хто не має цієї некорисної звички.

Доведено, що школярі, які курять, є неуважними, відстають у навчанні і серед них є більше нервових і недисциплінованих. Відстають курці і в фізичному розвитку, починають худнути. В них слабне сила м'язів, жовтіють зуби, стає грубим голос. А в новонароджених, батьки яких курять, кількість фізичних та розумових вад удвічі перевищує середні статистичні показники.

Проф. Л. Винар — з нагоди 65-ліття

Підготовляючи матеріяли до „Історичного енциклопедичного словника діяспори", припадково довідався, що Любомиру Винарові щойно 65 років. Кажу „щойно" тому, бо беручи до уваги його великий вклад в царину української історії, допоміжних історичних наук, етнічних студій і бібліографії, можна подумати, що таке велике число книжкових публікацій, сотні досліджень, рецензій, редагування поважних монографій і довідкових видань (включаючи перший атлас історії України) могла здійснити тільки людина з поважним віком.

Д-р Л. Винар.

Окрема ділянки праці Л. Винара — це науково-організаційна в діяспорі, а тепер в Україні, якій історик повністю присвятив своє життя і енергію.

Крім науки займався і громадсько-політичними справами, особливо очолюючи Академічну Раду при Уряді Української Народньої Республіки в екзилі і Наукову Раду СКВУ, яка за його каденції була поважним координаційним центром українських наукових установ і університетів в діяспорі. Я залишився в Европі, але ні простір ні час не відчужили нас, я не переставав діставати від свого доброго друга нову і ще нову публікацію. Також часто надсилав мені і проф. Кубійовичеві науково-видавничі проєкти, що відносилися до НТШ і інших установ. Крім науково-дослідчої праці він здібний організатор наукової діяльности на українському і міжнародному наукових форумах (основник українських і американських наукових установ, журналів). Великий успіх ювілята в гармонійнім поєднанні дослідів, організації наукового життя і науково-видавничої діяльности. Л. Винар завжди підкреслював потребу співпраці між українськими науковими установами. Ще в 1980 році провідний історик Олександер Оглоблин писав про молодого науковця, що історик гідно репрезентував українську науку на міжнародномму форумі і „Маючи таких істориків, як Любомир Винар та його однодумці, українська історіографія може спокійно і ясно дивитися на своє майбутнє" (О. Оглоблин, „Слово про Любомира Винара" (у 30-літтю науково-академічної праці) Український Історик, т. 18, 1981, стор. 4).

Любомир Винар народився 2-го січня 1932 року у Львові в родині Івана Винара директора дівочої гімназії ім. Кокорудзів і кол. сотника Армії УНР. Його мама Евфрозинія була директоркою народньої школи ім. Б. Грінченка. Ювілят студіював суспільні науки в Мюнхенському німецькому університеті, історію і літературу в УВУ і бібліотечні науки та архівознавство в американських університетах, зокрема Вестерн Резерв Юнів. Він був учнем професорів О. Оглоблина, Н. Полонської-Василенко, Джессі Шіри і інших провідних українських і неукраїнських вчених. Здобув докторат з історії на підставі дисертації „Українсько-молдавські відносини в другій половині XVI стол." Ювілят також досліджує історію культури друкарства, методологію наукового досліду, суспільні науки — і це значно поширило діяпазон його наукового репертуару. Від 1960-их років він поширює свої досліди на етнічні студії і в короткому часі вибирається на визначного спеціяліста в цій ділянці на міжнародному науковому форумі. Рівночасно проф. Винар починає свою науково-організаційну діяльність в американському і українському академічних форумах. Л. Винар був професором в Колорадському, Денверському, Кентському і Бовлінг Грінському університетах. Він є зв. професором історії в УВУ. Ювілят користувався щирою повагою серед американських студентів і завжди ними опікувався. Л. Винар викладає предмети, присвячені методології наукового досліду, літератури, суспільних наук, історію етнічних спільнот у ЗСА, предмети, присвячені історії культури, і інші. Л. Винар є звичайним професором на Кентському університеті від 1969 року. Важливо згадати, що в Бовлінг Грінському університеті проф. Винар оснував Бібліографічний дослідчий центр (1964), а в Кентському державному університеті престижевий Науковий центр етнічних дослідів (1971). В 1980 році став основником міжнародного наукового журналу „Етнічний Форум".

Не менш активний був ювілят в організації українського наукового життя. Він дав тривалий вклад в українську історичну науку в діяспорі і Україні, основуючи історичний журнал „Український Історик", що його редагує вже 33 роки і який уважається сьогодні в Україні за один з найповажніших журналів української історіографії. Від 1990 року в журналі співпрацюють науковці з України і тому три роки д-р Михайло Брайчевський, провідний український історик став співредактором „У. Історика".

Не менш важливе є постання Українського Історичного Товариства, ідея якого зродилася в ювілята ще в 1956 році і яке постало в 1965 році. Він є головою УІТ. У співпраці з різними університетами, Американською Історичною Асоціяцією він організовує численні конференції в Америці, Канаді і Европі, а від 1991 року є співорганізатором міжнародних конференцій у Києві, Львові та інших містах. Тепер Л. Винар очолює Історичну Секцію УВАН у ЗСА і є президентом Міжнародного товариства ім. М. Грушевського. В минулому був заступником голови Історично-Філософічної Секції НТШ в Америці і допомагав у розбудові наукової діяльности УВАН і НТШ. Він є членом Дорадчої Ради Інституту українознавства Київського університету і інших наукових установ в Україні і Америці.

Для історії варто згадати, що проф. О. Оглоблин і проф. Л. Винар були одними з перших консультантів української програми на Гарвардському університеті. Також ювілят був президентом Української асоціяції університетських професорів і заступником голови Асоціяції студій національностей у ЗСА. Отже, як бачимо, науково-організаційна діяльність Любомира Винара на міжнародному і українському наукових форумах була плідна і спряла впровадженню історії України та інших дисциплін на міжнародний форум. Треба відзначити, що в 1984 році Л. Винар був вибраний Українцем Року, а в 1993 році був відзначений медалею кн. Володимира Великого від Світового Конгресу Українців за ширення історичної правди про Україну, наукову і видавничу діяльність. У 1994 році рішенням Наукової Ради НТШ у Львові признано ювілятові „Диплом лавреата медалі Михайла Грушевського" за його внесок у дослідження історії України, видавничу та редакційну діяльність. Це високе відзначення також в'яжеться безпосередньо за вклад проф. Л. Винара в науку грушевськознавства, що її він започаткував у 1960-их роках.

Бібліографія ювілята начислює приблизно 1,300 бібліографічних одиниць, включаючи понад 60 книжкових видань, монографічні дослідження, видання джерельних матеріялів, статті, рецензії і енциклопедичні гасла. Діяпазон наукової творчости Л. Винара — широкий. Як історик, він працював у різних ділянках і охоплював різні періоди історії України, починаючи від дослідження української середньовічної держави, Литовсько-Руський період — майже усі гасла в „Енциклопедії Українознавства", після смерті проф. Б. Крупницького (1956 р.) з періоду Литовсько-руської держави до 1648 року опрацював Л. Винар. Окрему увагу історик звернув на дослідження козацької доби, починаючи з XVI ст. З його монографій згадаємо найважливіші: „Князь Дмитро Вишневецький", „Андрій Войнаровський", „Проблема зв'язків гетьм. Богдана Хмельницького з Англією". Окремі праці про Івана Підкову, Е. Ляссоту, Северина Наливайка, Б. Хмельницького, І. Мазепу, М. Кривоноса та інших діячів козацької доби появилися в різних наукових виданнях українською і англійською мовами. Окрему увагу ювілят присвячує історії 20-го століття, зокрема Михайлові Грушевському, Центральній Раді, Другій світовій війні. Він засновник нової дисципліни грушевськознавства, що завжди підкреслюється науковими виданнях в Україні. Першою книжкою Л. Винара в Україні — була „Силуети епох" (дослідження Вишневецького і Грушевського, 1991), а в 1995 році вийшла його вийняткою важлива праця „Михайло Грушевський: історик і будівничий нації". З раніших публікацій з ділянки грушевськознавства згадаємо: „Михайло Грушевський і Наукове Товариство ім. Т. Шевченка" (1970), „Михайло Грушевський в українській і світовій історії" (1993) і багато інших. Треба згадати, що ювілят систематично вивчає розвиток української історіографії і вважається у науковому світі одним з найвидатніших дослідників життя і творчости М. Грушевського, Олександра Оглоблина та інших істориків. Він опрацьовує нарис української історіографії в 20-му столітті.

Тут згадаю, що проф. Володимир Кубійович з найбільшою повагою висловлювався про Л. Винара, як основника і редактора журналу „Український історик" і видатного організатора українського наукового життя.

Аркадій Жуковський

Партіям...

(Закінчення зі стор. 2)

ности 24-го серпня 1995 року, Президент Кучма заявляв, що „необхідно законодавчо підтримати розвиток політичних партій та громадських рухів", а ще раніше у своєму зверненні до Верховної Ради 12-го жовтня 1994 року заповідав, що „Президент ініціюватиме прийняття закону про опозицію..." Між іншим, як подав „Моніторінг", 61 відсоток опитуваних заявили, що вважають за доцільне існування політичної опозиції.

І потретє: преса й інші засоби масової інформацій повинні присвятити особливу увагу роз'ясненню і розвиткові демократичного процесу, основних практичних елементів демократії, яка не може діяти без належної ролі в ній сильних політичних партії і бльоків як владно творчих механізмів. Тим більше, що якраз засоби масової інформації вже тепер втішаються відносно дуже кращими показниками довіри, ніж інші соціяльні установи: у рубриці „більше довіряю, ніж ні" вони мають найвищий показник — 41 відсоток.

Можна, очевидно, порізному ставитися до опитувальної статистики взагалі, бож вона має свої недосконалості і слабості, і не одного аналітика настроює скептично. Але за всяких умов, у наші часи, при сучасному високому рівні самої опитувальної технології, вона залишається вихідною базою для визначення ситуаційних вимірів сьогодення і їхнього прогнозування на майбутнє. Це повинні мати на увазі зокрема політичні лідери, якщо вони, власне, бажають співрішаті і вести, а не плентатись у хвості подій, чи опинитись на марґінесах „опитувальних" реалій.

Молода зміна — гідна зміна

Недавно український щоденник „Свобода" помістив цікаву редакційну статтю з повищим заголовком. Наведено в ній ряд промовистих прикладів про деяких молодих людей нашої заокеанської діяспори.

Пригадалася ця стаття цими днями на одній імпрезі в Чикаго і вона пасувала в окресленні деяких її молодих організаторів.

Імпрезою цією був весняний попис молоді, що відбувся в суботу, 10-го травня ц. р. в театральній залі середньої школи в містечку Палатайн, Ілл. Організаторами її були Управа, інструктори, виховники, батьки і члени місцевого Осередку СУМ ім. полк. Дмитра Вітовського. А „зірками" попису були майже 60 дітей, котрі належать до трьох танцювальних гуртків при Осередку „Зозульки", „Метелики" і „Журавлі", та юні бандуристи і співаки. В більшості вони належать до Юнацтва СУМ, деякі до ОДУМ і багато з них навчається в місцевій Школі Українознавства при Осередку.

Зліва: Александра Бозьо, Юрчик Кузьма, Анастазія Ярецька.

Танцювальні гуртки Осередку СУМ.

Цей, вже другий з черги, річний попис пройшов не менш успішно від свого попереднича з минулого року. Його розпочали відповідним словом у двох мовах і провадили програмою з відповідними коментарями булавний Відділу Юнацтва д-р Володимир Гончаров та виховниця Оля Кусик. Слідувало 8 точок першої частини. Перші три виконували юні танцюристи — „Привіт", „Гопачок" і „І з сиром пироги". Відтак ансамбль бандуристів СУМ і ОДУМ під муз. керівництвом Оксани Родак-Луценко заграли „Зоре моя вечірняя", „Ой ти, дівчино заручена" і танки „Коломийка" і „Метелиця". Танки „Козачок" і „Закарпатський" закінчили першу частину програми.

Всіх виконавців публіка щедро нагороджувала оплесками, які часом були перервані вибухами сміху, викликуваного моментами особливого та індивідуального виконання деяких кроків.

Інструкторів усіх трьох танцювальних груп — Калину Васюнець, Олю Куліченко та Петра Осійчука — і інструкторку бандуристів О. Родак-Луценко можна лише подивлятися за їхню терпеливу працю з тими маленькими чи молоденькими дітьми. Точки були виведені оригінально як в першій, так і в другій частинах програми. Їхній допоміжний персонал також працював справно. Діти мали гарні і відповідні строї, точки відбувалися без зайвих довгих перерв, належно працювала звукова апаратура.

Другу частину програми розпочали хлопці з усіх трьох гуртків. Вони виконали танок "Українські козаки" (пригадаймо козацькую славу!), вмашировуючи на сцену зі запорізькою хоругвою. Під мелодію бойового козацького маршу, в іншому моменті цієї точки, на порожню сцену вмаршував 3-річний „запорожець", а за ним його трохи старші побратими. „Запорожці" танцювали із шаблями — як годиться козакам! Публіка їх всіх належно нагородила. Особливою точкою програми був виступ справжніх бандуристок Мотрі Пошиваник і О. Родак-Луценко, котрі виконали „Менует" (муз. В. А. Моцарта) і „Варіяції на дві народні теми" (муз. О. Лобка). Найменші дівчатка виконали танок „У нашому городі", а після нього „Гуцульський танець".

Дуже оригінальною точкою було виконання народньої казки „Коза Дереза", на підставі дитячої опери М. Лисенка та лібретто Д. Чайки. Участь у цьому брали сумената та молодечий хор. Оповідачем був Володимир Гончаров, диригентом хору О. Родак-Луценко, акомпаньяторка на фортепіяні Ліда Ільчена. І тут, як і в танках, показано було, як багато довелось всім інструкторам попрацювати з дітьми.

Танок „Гопак" закінчив цю програму попису, а після цього слово подяки від управи для гостей, дітей, батьків і інструкторів мала культосвітня референтка дружинниця Оля Федей. Всіх заслужених інструкторів під оплески публіки нагороджено китицями гарних квітів. Квітки одержали і юні виконавці.

Тому, що імпрези СУМ у цьому році проходять під кличем „Свою Україну любіть, за неї Господа моліть", той напис прикрашував сцену попису.

Його організатори подбали й про чепурну книжечку з програмою у двох мовах та численними оголошеннями. Впадало в очі з її змісту: „Від 1968-го року, коли наші родичі заснували цей Відділ Спілки Української Молоді у Палатайн, наш Осередок був і є центром занять, через які ми — а тепер наші діти — вивчали історію і культуру України та виробляли свою українську ідентичність. Сьогодні ми знову маємо приємність поділитися з Вами музикою і танцями нашої батьківщини — України".

Наші фінансові інституції цінними датками підтримують корисну працю з дітворою, що її веде Осередок. На цьому пописі слова признання зложив на його адресу разом із щедрим чеком президент Дирекції Кооперативної Каси „Самопоміч" д-р Михайло Кос. Тиждень раніше, на „Свяченому" цього ж Осередку, член Дирекції Щадничого Банку „Певність" інж. Мирон Добровольський також зложив такий фінансовий дар.

Видно, що те, як займається тут з дітьми ця „Молода Зміна", знайшло довір'я і схвалення молодих батьків, також із мішаних подруж, котрі привозять сюди дітей як зблизька, так і здалека. А підсумком їхнього спільної праці і був цей успішний попис.

Володимир Кизик

Подяка за поміч

(Лист з України до Ольги Тритяк, заступниці голови СУА)

Щирі вітання з Олеська. Ваш лист отримала і передала в Олеську школу, а також щоб розповсюдити, я подзвонила в районний відділ освіти і на нараді директорів копії роздали кожному директорові.

Я дуже рада, що Ви доручили мені це зробити. Тому, що я думаю, що в нас в районі є талановиті діти. В мене школа маленька всього 21 дитина на цілу школу, це тільки початкові кляси, тобто починаючи від 6 років.

Дітки дуже хороші. Тільки трошки появились проблеми, потрібно платити за підручники. А зарплат батькам не дають, а щоб купити, то дуже дорого. Плата буде проходити в розмірі 20 відс. від ціни підручника. Скоро починаються літні вакації, може батьки трошки приськладають та й куплять. Бо на комплект підручників десь іде 50 гривнів, а зарплати як в кого, 23 гривні, а в кого 70, та ще й вчасно не платять. Але то є наші проблеми. Велику допомогу на школу нам надає Мирон і Тереза Луцишини з Арізони. Вони передали гроші на ремонт школи, на паливо, а також передають шкільне приладдя, лікарства і цукорки. Діти кажуть, що це їхні дідусь і бабуся. Подарунки для кожної дитини на свято Миколая передали Зенон і Богданна Ярощі з Оттави (Канада), недавно отримали передачу від Мирона і Терези Луцишин, від Стефанії Мартинської та Дарії Яворівської, включно із шкільним приладдям та іншими речами.

Я і мої діти дуже вдячні цим добрим людям і дуже хотілося б там у Вас подякувати через якусь газету, чи журнал.

Дорога пані Ольго, ще раз хочу Вам подякувати за Ваше довір'я до мене.

З щирим вітанням
Валентина Дудак,
вчитель і директор школи в маленькому селі біля Олеська-Йосипівці.

На роботу доїжджаю вже 15 років або йду пішки, майже одну годину.

Ухвалено...

(Закінчення зі стор. 1)

міочного обґрунтування, відповідних розрахунків та визначення джерел покриття додаткових витрат. Ці витрати, за інформацією Уряду, становитимуть 2.1 блн. на місяць або втричі перевищать щомісячні видатки Пенсійного фонду. "Це суто популістське рішення, — сказано в заяві, — може привести до збільшення заборгованости та загострення соціяльної напруги в суспільстві". Уряд заявляє, що після прийняття державного бюджету на 1997 рік, мінімальну пенсію за віком (34 гривні) можна буде збільшити лише на 10 гривень. "Це реальна межа, яку ми взмозі забезпечити. Єдине, що Уряд може обіцяти — це погашення заборгованости до кінця року", — пишуть автори заяви. Уряд закликав Верховну Раду переглянути ухвалене рішення щодо пенсійного забезпечення, "виходячи при цьому з можливого, а не з бажаного".

Після важкої недуги упокоївся в Бозі 23-го травня 1997 р. у Райхельсгайм-Берфурті

бл. п.
проф. д-р
ОЛЕКСА ГОРБАЧ

емеритований професор славістики Й.В. Ґете університету в Франкфурті над Майном, Українського Вільного Університету в Мюнхені, Українського Католицького Університету в Римі, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка.

Нар. 5-го лютого 1918 р. у Романові на Львівщині, проживав від 1945 р. в Німеччині. За визначну наукову і культурну діяльність його нагороджено медалями і грамотами кількох країн.

У глибокому смутку:
АННА-ГАЛЯ ГОРБАЧ
КАТЕРИНА ГОРБАЧ
МАРКО і РОМА ГОРБАЧІ
з МИХАЙЛОМ і ОЛЕНКОЮ
МАРИНА ГОРБАЧ

УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ — ДО УКРАЇНСЬКИХ ЛІТНІХ ТАБОРІВ!

Загальні збори Кредитівки в Ню Йорку

46-ті Річні загальні збори Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку відбулися в неділю, 17-го березня ц.р. в авдиторії Академії св. Юра в присутності понад 500 членів та гостей.

Точно о годині 2-ій по полудні Загальні збори відкрив голова Ради директорів кредитівки інж. Мирослав Шміґель, привітавши присутніх: Владику Василя Лостена, всечесніших отців, представника Місії України при ООН в Ню Йорку Ігоря Гуменного, представників сусідніх кредитових кооператив та українських установ і організацій. У своєму короткому привітальному слові інж. М. Шміґель представив присутнім короткий звіт про діяльність Ради директорів та подякував їм за їхню самовідданість для добра нашої Кредитової Кооперативи. До дальшого провадження Загальними зборами інж. М. Шміґель попросив президента Кредитівки д-ра Богдана Й. Кекіша.

Д-р Кекіш попросив Владику Василя Лостена до проведення молитви. Відтак відчитав намічений порядок нарад, який було прийнято без змін, та попросив секретаря дирекції інж. Любомира Зєлика до відчитання списку членів Кредитівки, які відійшли у вічність в 1996-му році. Однохвилинною мовчанкою присутні вшанували 63 покійних членів.

Після відчитання та прийняття протоколу з минулорічних Загальних зборів приступлено до звітів Управи та комісій Кредитівки. Про діяльність управління Кредитової Кооперативи обширно звітував президент Б. Й. Кекіш. Найкращим показником послідовного зростання в діяльності та корисній і дбайливій праці для добра членства та української громади віддзеркалюються у фінансових звітах. У 1996 році активи зросли на 3.4 відсотка до 264.2 млн. дол. у сумі членських ощадностей, які досягли суми 210 млн. та у зрості власного капіталу, який піднісся на 11.8 відс. або 5.4 млн. дол. до кінцевої суми 50.8 млн. і рівнявся 19.2 відс. всіх активів. Позитивну оцінку праці Кредитівки дали також державні ревізори та професійна бухгальтерська фірма, яка перевіряє книговодство „Самопомочі". Рівнож у 1996 році число членів нашої Кредитівки зросло на 693 до загальної суми 9,592 членів. В засадничих напрямках праці Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Ню Йорку включається співпраця з громадою, яка є джерелом її членства. Під час звітного року Дирекція Кредитівки приділила понад 354,000 дол. на різні виховні, наукові, культурні та громадські потреби, на 38 відс. більше від попереднього року.

Для кращої услуги наших членів в 1996 році було впроваджено АТМ картки, якими члени Кредитівки можуть користуватись по цілому світі 24 години денно та цілотижнево. Такі трансакції є безплатні для членів та уможливлюють членам мати постійний доступ до своїх фінансових рахунків, не зважаючи на їх місце проживання чи побуту.

Черговий звіт про діяльність Кредитового комітету прочитав голова комітету Михайло Савицький. В своєму звіті голова подав, що у звітному році комісія затвердила 321 позичку на суму 27,045,120 дол., в більшості на закуп домів. М. Савицький подякував членству за співпрацю та успішний зріст у позичках, зазначуючи, що Кредитівка постійно старається якнайкраще послужити членам, позичаючи гроші на різні потреби.

За Контрольну комісію звітував голова Юрій Микитин. Він подякував та поґратулював управлінню та всім працівникам за їхню співпрацю та вміле провадження господаркою Кредитової Кооперативи. До виголошених звітів не було жодних запитів, ні дискусій. На пропозицію голови Контрольної комісії уділено абсолюторію Дирекції аклямацією.

Далі д-р Кекіш представив всіх за президіяльним столом та представників сусідніх кредитових кооператив, а саме: Владику Лостена, від парохії св. Юра о. Патрикія Пащака, о. Петра Огірка від церкви св. Марії в Озон Парку, членів Ради директорів Кредитівки: Мирослава Шміґеля — голову Ради директорів, Володимира Клоківа — заступника голови Ради директорів, Любомира Зєлика — секретаря, та членів: Степана Качарая, Катерину Попович, Ореста Ґлюта; голову Контрольної комісії — Юрія Микитина, голову Кредитовго комітету — Михайла Савицького, голову Товариства „Самопоміч" — Наталію Думу, представника Централі Українських Кооператив Америки та президента Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Джерзі Ярослава Федуна, представника Місії України при ООН Ігоря Гуменного, управителя та головного фінансового Кредитівки — Ярослава Оберишина, Ігоря Ляшка та Андрія Гречака — „Самопоміч", Нюарк; Ярослва Федуна та Петра Наконечного — „Самопоміч" Ню Джерзі, Ярослава Кіцюка та Івана Оліярчика — СУМА, Йонкерс, та Валентина Поливка від Православної Кредитівки в Ню Йорку. Загальні збори привітали: Владика Василь, о. Пащак, Ігор Гуменний, Наталія Дума, Ярослав Федун, Ігор Ляшок, Ярослав Кіцюк та Валентин Поливко.

Після привітів д-р Кекіш поінформував присутніх, що на свойому засіданні дирекція ухвалила поширити своє членство з 7-ох до 9-ти осіб. І хоч тільки одному членові дирекції цього року вигасає термін, Загальні збори повинні вибрати трьох членів. Д-р Кекіш попросив Номінаційну комісію, яка була скликана та діяла перед Загальними зборами, до звіту. До Номінаційної комісії входили — мґр Іван Винник, голова та члени — д-р Ігор Соневицький та Надія Савчук. Номінаційна комісія подала пропозицію Загальним зборам вибрати на наступні три роки Володимира Клоківа, Ярослава Оберишина та Юрія Микитина. З залі Загальних зборів виринула ще номінація адвоката Зенона Масного. Тому що було чотири кандидатів на 3 позиції, це спричинило потребу таємного голосування бальотами. До перечислення голосів приступили члени Контрольної комісії Оксана Лопатинська та Василь Никифорук. Чекаючи на вислiди голосування, збори дальше провадились точкою „Внески та побажання". В цей час виступали чисельні представники різних громадських, молодечих, наукових та культурних організацій і товариств з похвалою та подякою за всебічну фінансову та моральну підтримку зі сторони Кредитової Кооперативи „Самопоміч".

Про вислід голосування звітували відповідальні та уповноважені Загальними зборами О. Лопатинська та В. Никифорук. Більшістю голосів до Ради директорів вибрано трьох членів на наступні три роки, а саме: Володимира Клокова, Юрія Микитина та Ярослава Оберишина.

Подякувавши присутнім за участь, д-р Кекіш, попросивши о. Петра Огірка провести молитву, закрив Загальні збори о годині 5-ій по полудні. Члени Кредитівки мали нагоду ще далі спілкуватись під час вечері. Довір'я членів до цієї найстарішої та найбільшої української кредитової кооперативи в світі дає постійну мотивацію членам Ради директорів, комісій, управлінню та всім працівникам далі та ще краще працювати для добра та дальшого зростання своєї фінансової інституції.

Ґеня Кузьмович-Блага

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

ГЕЛЕН ЧУЙ член УНС Відд. 348-гоТ-ва ім. Ольги Басараб в Янґставні, Огайо померла 29-го грудня 1996 року на 78-му році життя. Нар. 21-го серпня 1918 року в Кемпбелл, Огайо. Членом УНС стала 1936 року. Залишила у смутку синів Клиффорда і Ричарда. Похорон відбувся на цвинтарі св. Івана в Койтсвилл Тавншип, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ЙОСИФ ГУЦУЛЯК член УНС Відд. 55-го Т-ва ім. св. Михаїла в Балтиморі, Мд. помер 9-го березня 1997 року на 80-му році життя. Народж. 24-го жовтня 1916 року в Україні. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Александру, дітей Івана, Марію і Йосифа та внуків. Похорон відбувся 13-го березня 1997 року на цвинтарі св. Михаїла в Балтиморі, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!

Маріянна Ціздин, секр.

ПЕТРО РИК член УНС Відд. 349-го Т-ва ім. Тараса Шевченка в Менвилл, Н.Дж. помер 31-го березня 1997 року на 81-му році життя. Нар. 25-го червня 1918 року. Членом УНС став 1945 року. Залишив у смутку сина Роберта, невістку Керол і внучку Дженофер. Похорон відбувся 3-го квітня 1997 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Захарко, секр.

ІВАН ПЕТАК член УНС Відд. 164-го Т-ва ім. М. Грушевського в Бервику, Па. помер 17-го березня 1997 року на 87-му році життя. Нар. 16-го жовтня 1910 року в Бервику, Па. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку дружину Марію і дочку Марію Анну.

Вічна Йому Пам'ять!

Тимко Бутрей, секр.

НЕЛЛІ БУЦ член УНС Відд. 164-го Т-ва ім. М. Грушевського в Бервику, Па. померла 2-го січня 1997 року на 79-му році життя. Нар. 5-го листопада 1918 року в Бервику, Па. залишила у смутку Катерину Комську і Мері Кекляк. Похорон відбувся на цвинтарі св. Кирила в Бервику, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Тимко Бутрей, секр.